

De koe kan buiten

Dierenwelzijn, diergezondheid, milieu en economie zijn in de melkveehouderij goed te combineren. Onderzoekers van de Animal Sciences Group, Wageningen UR, laten zien hoe. De koe kan in de voorgestelde veehouderijssystemen zomer en winter naar buiten.

“De melkveehouderij is een fijnzinnig systeem waarin boer, koe, grond, gewas, kapitaal, energie en voedingsstoffen op allerlei manieren met elkaar zijn verbonden.” Aldus Peter Groot Koerkamp, co-projectleider Kracht van Koeien. Er is een systeeminnovatie nodig, zegt hij. “In Kracht van Koeien gaan wij er vanuit dat dierenwelzijn, milieu en economie goed zijn te verenigen.”

Duurzaam

Het project startte januari 2007. LNV had in het licht van veranderingen zoals afschaffing melkquota, druk milieunormen, dierenwelzijn en de groeiende wereldvoedselmarkt gevraagd om ‘doordachte en baanbrekende ontwerpen voor een duurzame melkveehouderij in Nederland’. Concrete uitwerkingen van houderijssystemen voor de 1,4 miljoen melkkoeien in Nederland die rendabel zijn en goed voor mens, dier en milieu. En die ook inspireren tot ondernemerschap met meer accent op innovatie, meerwaardecreatie en samenwerking, dan op kostprijsreductie. Minister Verburg legde vorig jaar in de nota Duurzame Veehouderij bovendien de ambitie neer dat de veehouderij in 2023 in Nederland in alle opzichten duurzaam is.

Tegendraadse ontwerpen

De Animal Sciences Group betrok, behalve LTO, Dierenbescherming, Natuur & Milieu, LNV en VROM, ook melkveehouders, energieleveranciers, ict-specialisten, stadsinrichters, plattelandsondernemers, milieubeschermers en banken. Soms om mee te denken en soms om mee te ontwerpen, te investeren of te ontwikkelen. De onderzoekers stelden eerst ontwerpeisen op. Wat vraagt een koe, wat vraagt de boer, wat vraagt de burger en wat vraagt het milieu? Ontwerprichtingen (volgens de onderzoekers is realiseren van duurzaamheid een zoektocht en kun je meer wegen bewandelen) zijn uitgebreid besproken. Nu zijn er vier ‘tegendraadse’ ontwerpen voor

nieuwe melkveehouderijssystemen. Er is ook een brochure met een beschrijving van die ontwerpen; 56 pagina’s dik en te downloaden via www.krachtvankoeien.wur.nl. Conclusie is dat meer ruimte en beweging en een langere levensduur voor de koe te combineren is met een reductie van 50 tot 75 procent van de uitstoot van ammoniak, nitraat en broeikasgassen. Dat hoeft niet minder financieel resultaat te geven.

Daarvoor is wel verandering nodig. Flexibiliteit bij boeren en beleidsmakers, want de ontwerpen van Kracht van Koeien zijn gebaseerd op een omslag in denken. Een duurzame melkveehouderij betekent dan bijvoorbeeld de koe ruimte geven voor natuurlijk gedrag, mineralen als producten in plaats van afval beschouwen en de bodem als productief ecosysteem zien.

Clash

Melkveehouders en ketenpartners kunnen de ontwerpen gebruiken als springplank naar een meer duurzame veehouderij, denkt Bram Bos, co-projectleider. En ook voor onderwijs kan het betekenis hebben. “Docenten zouden iets kunnen met onze uitgebreide inventarisatie van ontwerpeisen aan houderijssystemen en met de ontwerpen zelf. Je zou ze goed kunnen gebruiken voor discussie over andere manieren van management en mogelijkheden om preventief aan gezondheid te werken.”

Niet iedereen zal meteen de modellen omarmen, verwacht hij. “Het zou me niet verbazen als 80 procent van de studenten zegt: dat is niets, dat kan niet en dat is veel te duur. Maar aan de andere kant zijn veel ondernemers er allang van overtuigd dat het anders moet. Misschien moet je in de discussie op onderwijsinstellingen dan niet alleen veehouderij betrekken, maar ook andere opleidingen. Integrale duurzaamheid, zoals wij dat veronderstellen, (duurzaamheid waarin mens, milieu, natuur en dierenwelzijn centraal staan) vraagt ook dat je rekening houdt met verschillende belangen. Dat geeft haast automatisch een clash. Wij laten zien dat die clash geen natuurwet is. Elkaar bevragen op de hardheid van je vooronderstellingen is bijzonder leerzaam. Het lijkt ons leuk om dat met de nieuwe generatie te doen.”

Veel melkveehouders van 2023 zitten nu op school. Groen onderwijs kan een opening bieden naar realisatie van de ambitie die Verburg zich heeft gesteld. (tvdb)